

Mobile melkeanlegg

Mobile melkeanlegg er en god mulighet for å utnytte spredt beiteareal med større avstand, eller vanskelige og farlige veier mellom gard og beite.

Å melke kyrne på beitet har lang tradisjon i de landene der jordene ligger spredt og der det ikke finnes noen sættertradisjon som f.eks. i Nederland og Nord-Tyskland. I dag finnes det mange forskjellige typer mobile melkeanlegg (skisse 4). Det mest vanlige er en mobil melkestall som står på beitet og som flyttes når kyrne jages til neste beite. Melketanken, melkeorganene og vakuumpumpen tas med fra garden til hvert melkestall på en traktortilhenger eller en pick-up.

Howdan ser et melkestall på beitet ut?

I det følgende beskrives et melkestall med en mobil melkestall hvor det er plass for melking av fire kyr samtidig. For å stille kyrne fraktes melketank, melkeorganer, vakuumpumpe, vaskevann, vaskemiddel og

eventuell kraftfôr med på en traktortilhenger eller en pick-up. På beitet blir vakuumpumpa koblet til rørmelkeanlegget, melkeorganene henges på plass og rørløsingene skylles før de tas i bruk. Kyrne hentes inn i ventegården ved siden av melkestallen. Det er sjelden nødvendig å samle dyrene hvis de får litt kraftfôr eller korn under melkingen.

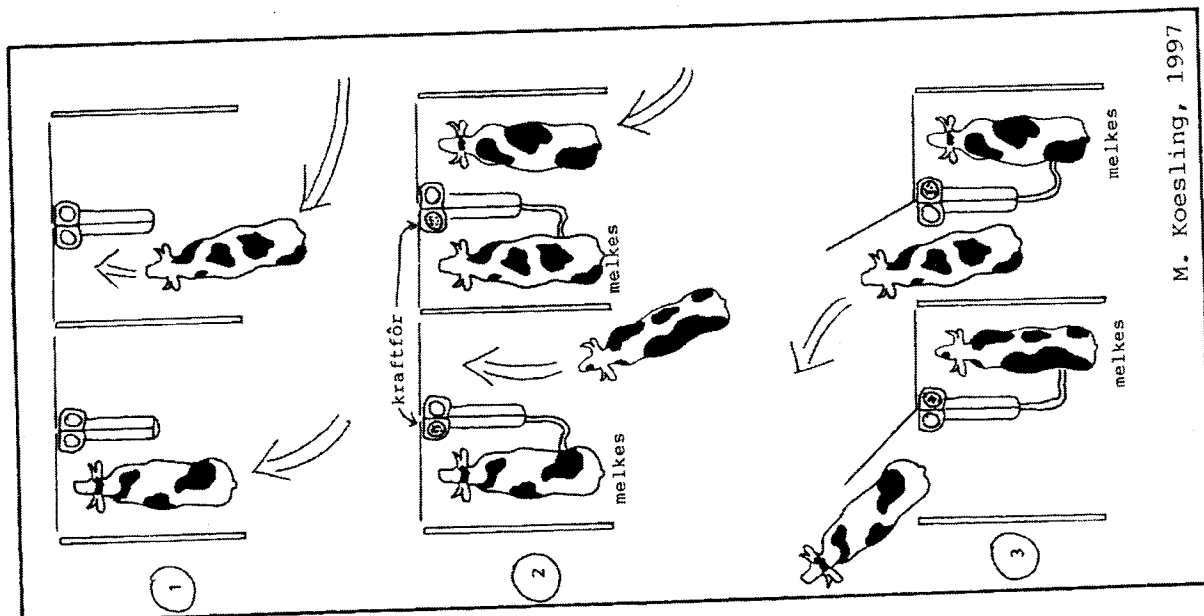
To kyr slippes inn først (skisse 1), de forberedes på vanlig måte med vask av juret og oppmelking før melkeorganene settes på. Under melkingen kan de få kraftfôr. Mens de første to melkes, slipper man inn og forbereder to nye kyr (skisse 2). Så snart de to første kyrne er tomme flyttes organene til de neste som er klargjort.

Nå slippes de første to kyrne ut (skisse 3), de neste to slippes inn på de ledige plassene og forbereding og melking begynner på nytt.

Når melkingen er avsluttet vaskes rørmelkeanlegget på samme måte som i fjøset. Melkeorganene skylles, og vaskes først grundig hjemme. Er det ikke mulig å kjøle ned melken på beitet, er det viktig å komme seg fort hjem etter at melkingen er avslutta.

Hvilket utstyr trengs?

Spannemelkeanlegg uten stall er enklest og rimeligst; melkespann, melkeorganer og vakuumpumpe er det som trengs. Alt utstyret kan vaskes hjemme. Mobile melkestaller fins i ulike typer, men felles for alle er at den gir beskyttelse mot regn og vind både for den som melker og for dyra. De fleste modellene bygger på en todelt løsning der det kjøres med traktor eller bil til og fra melkestallen på beitet med melketank, melkeorganer, vakuumpumpe (kan også bli stående på beitet) og

Skisse 1, 2 og 3.

M. Koesling, 1997

varmt vaskevann både til spenevask og vask av rørmelkeanlegg. Selve melkestallen med tak, fastmontert rørmelkeanlegg og eventuelt med fast installert vakuumpumpe blir stående på beite og flyttes bare når kyrne bytter beite. Vakuumpumpa kan drives enten med traktor eller en to-takts-motor. I melkestallen er melke-rørene montert på som i et vanlig båsfjøs.

Mobile melkestaller er oftest enkle konstruksjoner laget av stålrør og bølgeblekk som er rimelig å lage. Det er viktig at selve melkeanlegget blir vedlikeholdt av fagfolk.

Fordeler med mobile melkeanlegg

Et mobilt melkeanlegg gir mulighet for å ta i bruk beite til melkekyr til tross for lange, farlige og sterk trafikkerte veier. Dessuten kan kyrne beite døgnet rundt.

Er avstanden mellom beite og gard lang sparer et mobilt melkeanlegg i tillegg mye tid og betyr mindre stress for dyrene. Samtidig er melkingen i en mobil melkestall oftest raskere enn i et båsfjøs.

Ufordringer

Et mobilt melkeanlegg er en ekstra investering. Valg av anlegget må stå i forhold til fordelene man oppnår.

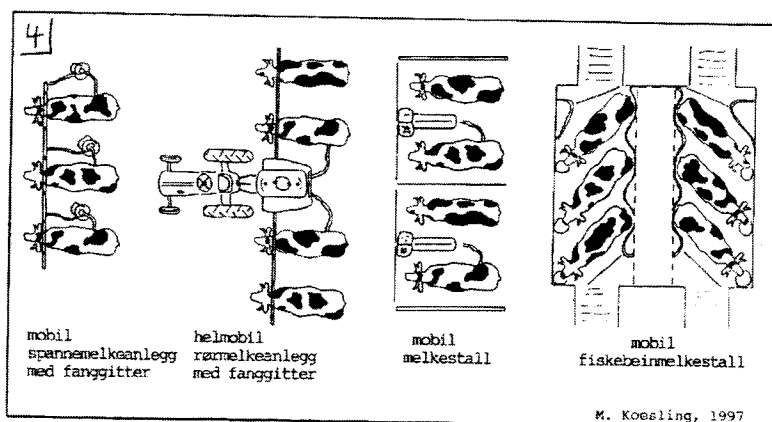
På den tekniske sida er det to ting som er viktige; melka må kjøles ned så fort som mulig og melkerørene må vaskes like nøye som hjemme i fjøset. Derfor er det viktig å ta med nok vaskevann med høy temperatur. Brukt vaskevann skal tas med hjem og tømmes der! Best renhold av hele anlegget oppnås ved helmobile melkeanlegg. Men denne løsningen kan være litt dyrere, krever forholdsvis gode veier og en traktor som kan frakte både full melketank og hele anlegget.

Ved dårlig vær blir det ofte tråkkader rund melkeanlegget. Dette kan unngås ved hyppig flytting av anlegget samt plassering på godt drenerte plasser.

Litteratur:

Degerdal, H. (1996): Ny husdyrlov baner vei for mobile mjølkeanlegg. *Bedre Gardsdrift* 6, 36-37.

**Matthias Koelsing,
Midnorsk Økoring**

Skisse 4